

VILNIAUS UNIVERSITETO STUDIJŲ INDIVIDUALIZAVIMO PAGAL INDIVIDUALIUOSIUS POREIKIUS, KYLANČIUS DĖL NEGALIOS, TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus universiteto studijų individualizavimo pagal individualiuosius poreikius, kylančius dėl negalios, tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato studijų proceso individualizavimo tvarką Vilniaus universitete (toliau – Universitetas) studentams ir klausytojams, turintiems individualiųjų poreikių, kylančių dėl negalios.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Vilniaus universiteto studijų nuostatais, patvirtintais Vilniaus universiteto senato komisijos 2012 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. SK-2012-12-8 „Dėl Studijų nuostatų“ (Vilniaus universiteto senato 2018 m. rugsėjo 25 d. nutarimo Nr. S-2018-10-7 redakcija), Studijų pasiekimų vertinimo tvarka, patvirtinta Vilniaus universiteto senato komisijos 2012 gruodžio 13 d. nutarimu Nr. SK-2012-20-6 „Dėl Studijų pasiekimų vertinimo tvarkos patvirtinimo“ (Vilniaus universiteto senato 2019 m. sausio 22 d. nutarimo Nr. SPN-1 redakcija) ir Vilniaus universiteto strategija „Atviras neįgaliesiems universitetas“, patvirtinta Vilniaus universiteto senato 2017 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. S-2017-10-4 „Dėl strategijos „Atviras neįgaliesiems universitetas“ 2017–2020 patvirtinimo“.

3. Apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **Individualieji poreikiai, kylantys dėl negalios** (toliau – individualieji poreikiai) – dėl negalios kylantys su studijų procesu susiję poreikiai, kuriuos patenkinus studentai ir klausytojai (toliau – studijuojantieji) gali savarankiškai ir lygiai su kitais asmenimis studijuoti ir kitaip visapusiškai dalyvauti Universiteto veiklose.

3.2. **Kontaktinis asmuo** – Universiteto darbuotojas, Universiteto kamieninio akademinio padalinio (toliau – Padalinys) vadovo paskirtas atsakingu asmeniu už klausimus, susijusius su studijuojančiais, turinčiais negalią.

3.3. **Neįgaliųjų reikalų koordinatorius** (toliau – koordinatorius) – Universiteto darbuotojas, atsakingas už negalios klausimų koordinavimą, įskaitant studijų proceso individualizavimą pagal individualiuosius poreikius, kylančius dėl negalios. Koordinatorius įvertina ir identifikuoja studentų ir klausytojų, turinčių negalią, individualiuosius poreikius ir rekomenduoja studijų proceso individualizavimo būdus, konsultuoja darbuotojus studijų proceso individualizavimo klausimais.

3.4. **Rekomendacija dėl studijų proceso individualizavimo** (toliau – Rekomendacija) – koordinatoriaus parengtas rekomendacinio pobūdžio dokumentas, kuriame identifikuojami studijuojančiajam kylantys individualieji poreikiai ir jų patenkinimo būdai. Vadovaujantis Rekomendacija parengiamas Studijų individualizavimo planas.

3.5. **Studijų individualizavimo pagal poreikius, kylančius dėl negalios, planas** (toliau – Planas) – Padalinio vadovo pavaduotojo, atsakingo už studijų organizavimą, patvirtintas planas dėl studijų proceso individualizavimo pagal studijuojančiojo individualiuosius poreikius. Plane nurodomi konkretūs individualizavimo būdai pagal studijų proceso sritį (studijų aplinka, paskaitos ar kiti kontaktiniai užsiėmimai studijų pasiekimų vertinimas (toliau – pasiekimų vertinimas) ir kt.). Plano forma pateikiama Aprašo 1 priede.

3.6. **Studijuojantieji, turintys negalią** – Universiteto studentai ir klausytojai, turintys ilgalaikių fizinių, psichikos, intelekto ar jutimo sutrikimų, kurie sąveikaudami su įvairiomis kliūtimis gali trukdyti šiems asmenims visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti visuomenėje ir studijuoti lygiai su kitais asmenimis. Studijuojančiais, turinčiais negalią, taip pat laikomi studentai ir klausytojai, turintys mokymosi sunkumų (disleksiją, diskalkuliją ir pan.).

3.7. **Sveikatos duomenys** – asmens duomenys, susiję su fizine ar psichine fizinio asmens sveikata, įskaitant duomenis apie negalią ir ribotą darbingumą, atskleidžiantys informaciją apie to asmens sveikatos būklę ir specialiuosius poreikius.

II SKYRIUS STUDIJUOJANČIŲJŲ, TURINČIŲ NEGALIĄ, STUDIJŲ PROCESO INDIVIDUALIZAVIMAS

4. Studijuojantiems, turintiems negalią, tam tikri studijų proceso aspektai pagal sritį (studijų aplinka, studijų medžiaga, pasiekimų vertinimas ir kt.) pritaikomi pagal individualiuosius poreikius.

5. Pagal individualiuosius poreikius pritaikomos individualizuotos studijų ir pasiekimų vertinimo formos, teikiamos reikiamos paslaugos, tačiau nėra daromos išimtys vertinant studijuojančiojo pasiekimus (įgytas dalyko (modulio) apraše numatytas kompetencijas).

6. Individualizuoti studijų procesą galima esant šioms sąlygoms:

6.1. individualieji poreikiai suderinami su akademinės etikos principais;

6.2. studijuojančiojo individualiųjų poreikių patenkinimas neprieštaruoja ir netrukdo pasiekti dalyko (modulio) apraše numatytus studijų siekinius;

6.3. Universitete yra reikiamų išteklių užtikrinti studijų individualizavimą;

6.4. apie studijuojančiojo individualiuosius poreikius informuojama laikantis Apraše ir kituose Universiteto teisės aktuose numatytų terminų.

7. Dažniausiai taikomų studijų proceso individualizavimo būdų sąrašas pateikiamas Aprašo 2 priede. Individualizavimo būdų sąrašas yra rekomendacinis ir taikomas atsižvelgiant į konkrečius studijuojančiojo individualiuosius poreikius.

8. Studijų proceso individualizavimo būdai negali prieštarauti Universiteto studijas reglamentuojantiems teisės aktams.

9. Studijuojantysis, norėdamas, kad tam tikri studijų proceso aspektai būtų pritaikyti pagal jo individualiuosius poreikius, kreipiasi į koordinatorių, pateikia negalią įrodančius dokumentus ir toliau aktyviai dalyvauja studijų individualizavimo procese (dalyvauja derinant Planą, praneša apie naujus, nenumatytus individualiuosius poreikius).

10. Jei pateiktų dokumentų nepakanka įrodyti negalią ir individualiuosius poreikius, koordinatoriui paprašius, studijuojantysis pateikia papildomus dokumentus.

11. Studijuojantysis koordinatoriui apie individualiuosius poreikius, kylančius dėl negalios, praneša iki semestro pradžios arba per pirmas dvi pirmojo studijų semestro savaites. Jei studijuojantysis kreipiasi ir pateikia dokumentus prasidėjus semestru arba vėliau, nei per pirmas dvi pirmojo studijų semestro savaites, einamojo semestro poreikiai patenkinami tiek, kiek yra įmanoma atsižvelgiant į aplinkybes. Ši informacija nurodoma Plane.

12. Jei negalia įgyjama ar individualieji poreikiai išryškėja semestro metu, studijuojantysis apie tai koordinatoriui praneša kaip įmanoma anksčiau. Poreikiai patenkinami tiek, kiek yra įmanoma atsižvelgiant į aplinkybes. Ši informacija nurodoma Plane.

13. Kai studijuojantysis pateikia negalią ir individualiuosius poreikius patvirtinančius dokumentus ir (ar) kitaip atskleidžia savo individualiuosius poreikius, Universitetas parengia Planą ir užtikrina, kad individualieji studijuojančiojo poreikiai būtų patenkinti.

14. Koordinatorius, gavęs reikiamą informaciją ir dokumentus, per dvi savaites Padalinio vadovo pavaduotojui, atsakingam už studijų organizavimą, ir kontaktiniam asmeniui per dokumentų valdymo sistemą pateikia Rekomendaciją, kurioje nurodyti studijuojančiajam kylantys individualieji poreikiai ir studijų proceso individualizavimo būdai.

15. Kontaktinis asmuo, gavęs Rekomendaciją, pagal ją per dvi savaites parengia su studijuojančiuoju suderintą Planą.

16. Planą patvirtina Padalinio vadovo pavaduotojas, atsakingas už studijų organizavimą, suderindamas su koordinatoriumi ir atsakingais darbuotojais pagal atitinkamą studijų proceso individualizavimo sritį (Studijų programos komiteto pirmininku, administratoriumi ar kt.).

17. Kontaktinis asmuo su Planu supažindina Padalinio darbuotojus, tiesiogiai susijusius su studijų proceso individualizavimu.

18. Rekomendacija ir Planas yra pateikiami asmenims, pasirašiusiems Rektoriaus įsakymu nustatytos formos įsipareigojimą saugoti asmens duomenų paslaptį. Koordinatorius ir kontaktinis asmuo, prieš pateikdami Rekomendaciją ir Planą kitiems darbuotojams, įsitikina, jog jie yra pasirašę šį dokumentą.

19. Patvirtinto Plano kopiją kontaktinis asmuo pateikia studijuojančiajam patogiu formatu į Universiteto elektroninio pašto dėžutę arba naudojant studijų informacinę sistemą.

20. Prireikus ir studijuojančiajam pageidaujant Rekomendacija ir Planas pateikiami ir anglų kalba.

21. Kontaktinis asmuo koordinuoja Plano vykdymą ir prireikus su Planu supažindina naujo semestro dėstytojus ir naujus darbuotojus.

22. Planas galioja studijų laikotarpiu. Prireikus Plane gali būti nustatomas trumpesnis Plano galiojimo laikotarpis.

23. Planas nustoja galioti pasibaigus studijuojančiojo studijų laikotarpiui, studijuojančiajam nutraukus studijas ar jį pašalinus iš Universiteto, pasibaigus Plane numatytam galiojimo laikotarpiui arba nutraukus studijuojančiojo prašymu.

24. Planas gali būti koreguojamas ar pratęsimas studijuojančiojo prašymu arba iškilus poreikiui, kai jį identifikuoja kontaktinis asmuo.

25. Apie poreikį pratęsti, koreguoti Planą ar nutraukti Plano ar tam tikrų Plane numatytų individualizavimo būdų vykdymą studijuojantysis ar kontaktinis asmuo praneša koordinatoriui. Koordinatorius įvertina tokio poreikio pagrįstumą ir, esant reikalui, pateikia kontaktiniam asmeniui Rekomendaciją pratęsti, koreguoti Planą arba nutraukti Plano ar tam tikrų Plane numatytų individualizavimo būdų vykdymą.

26. Kontaktinis asmuo atnaujina Planą ir pateikia tvirtinti Padalinio vadovo pavaduotojui, atsakingam už studijų organizavimą. Su atliktais atnaujinimais supažindinami Padalinio darbuotojai, tiesiogiai susiję su studijų proceso individualizavimu.

27. Jei dėl objektyvių priežasčių nebeįmanoma vykdyti Plano, kontaktinis asmuo nedelsiant informuoja studijuojantįjį ir koordinatorių. Tokiu atveju ieškoma problemos sprendimo būdų. Prireikus Planas atnaujinamas.

III SKYRIUS

ASMENS DUOMENŲ APSAUGOS NUOSTATOS

28. Asmens duomenys, susiję su studijuojančiojo negalia, bus naudojami tik studijų proceso individualizavimo tikslu ir tvarkomi vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, Asmens duomenų tvarkymo Vilniaus universitete tvarkos aprašu, patvirtintu 2018 gegužės 25 d. Vilniaus universiteto rektoriaus įsakymu Nr. R-316 „Dėl Asmens duomenų tvarkymo Vilniaus universitete tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir kitais Lietuvos Respublikos bei Universiteto teisės aktais, reglamentuojančiais asmens duomenų apsaugą.

29. Studijuojančiųjų, turinčių negalią, asmens duomenys gaunami iš:

29.1. paties duomenų subjekto arba jo teisėto atstovo;

29.2. asmens sveikatos priežiūros įstaigų;

29.3. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos;

29.4. fizinių ir juridinių asmenų, vykdančių sutartinius įsipareigojimus ir teisės aktų reikalavimus.

30. Studijuojančiųjų, turinčių negalią, asmens duomenys gali būti teikiami:

30.1. Universiteto darbuotojams, įgyvendinantiems studijuojančiųjų, turinčių negalią, poreikius;

30.2. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos;

30.3. Valstybiniam studijų fondui;

30.4. Universiteto studentų atstovybei;

30.5. VšĮ „Vilniaus universiteto būstas“;

30.6. kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims, įgyvendinantiems studijuojančiųjų, turinčių negalią, individualiuosius poreikius pagal sutartinius įsipareigojimus ir teisės aktų reikalavimus.

31. Studijuojančiųjų, turinčių negalią, asmens duomenų tvarkymui taikomi papildomi organizaciniai ir techniniai reikalavimai:

31.1. asmens duomenis, susijusius su sveikata ir negalia, Universitete tvarko tik įsipareigoję saugoti asmens duomenų paslaptį darbuotojai ir tik vykdydami savo funkcijas nustatytos kompetencijos ribose;

31.2. studijuojančiųjų, turinčių negalią, duomenų apie sveikatą turintys dokumentai saugomi skenuota forma studijų informacinėje sistemoje visą studijų laikotarpį ir 5 metus po įsipareigojimų pagal studijų sutartį įvykdymo arba jos nutraukimo. Terminui pasibaigus nustatyta tvarka duomenys naikinami. Jei šie dokumentai buvo gauti spausdintiniai, jie nuskenuojami ir įkeliami į studijų informacinę sistemą ne ilgiau kaip per 15 darbo dienų ir sunaikinami nustatyta tvarka;

31.3. studijuojančiųjų, turinčių negalią, asmens duomenys statistikos ir mokslinių tyrimų tikslais gali būti tvarkomi tik nuasmeninti;

31.4. užtikrinamas patalpų, kuriose tvarkomi asmens duomenys, saugumas (kabinetuose dokumentai saugomi rakinamose spintose, užtikrinamas tik įgaliotų asmenų patekimas į archyvų patalpas ir pan.).

32. Asmenys, pažeidę Aprašo ar kitų Universiteto teisės aktų reikalavimus, susijusius su asmens duomenų apsauga, atsako Lietuvos Respublikos ir Universiteto teisės aktų nustatyta tvarka.

Vilniaus universiteto studijų individualizavimo
pagal individualiuosius poreikius, kylančius
dėl negalios, tvarkos aprašo
1 priedas

(Studijų individualizavimo pagal poreikius, kylančius dėl negalios, plano forma)

VILNIAUS UNIVERSITETAS

STUDIJŲ INDIVIDUALIZAVIMO PAGAL POREIKIUS, KYLANČIUS DĖL NEGALIOS, PLANAS

20...-...-... Nr. ...
Vilnius

Laikotarpiui nuo _____ iki _____ .

1. Informacija apie studijuojantįjį

Vardas ir pavardė	
Studento pažymėjimo Nr.	
Padalinys	
Pakopa	
Studijų programa	
Studijų laikotarpis	

2. Studijų proceso individualizavimas pagal sritį:

a. Studijų aplinka

b. Paskaitos ar kiti kontaktiniai užsiėmimai

c. Pasiekimų vertinimas

d. Kiti studijų aspektai

Pastabos:

(Pareigos)

(Parašas)

(Vardas ir pavardė)

Vilniaus universiteto studijų individualizavimo
pagal individualiuosius poreikius, kylančius
dėl negalios, tvarkos aprašo
2 priedas

STUDIJŲ PROCESO VILNIAUS UNIVERSITETE INDIVIDUALIZAVIMO PAGAL POREIKIUS, KYLANČIUS DĖL NEGALIOS, BŪDAI

1. Šiame dokumente pateikiami dažniausiai pasitaikantys studijų proceso individualizavimo pagal individualiuosius poreikius, kylančius dėl negalios, būdai. Toliau pateiktas sąrašas yra rekomendacinis, todėl kiekvienu atveju gali būti parenkami skirtingi individualizavimo būdai atsižvelgiant į konkretaus studijuojančiojo negalią ir dėl jos kylančius poreikius. Studijų proceso individualizavimo būdai negali prieštarauti Universiteto studijas reglamentuojantiems dokumentams. Toliau pateikiami būdai, skirstomi pagal negalios tipą:

2. judėjimo negalią turintiems studijuojantiems:

2.1. tinkamas aplinkos pritaikymas:

2.1.1. prieinama padalinio aplinka, pvz., patogiai pasiekiamos auditorijos, maitinimo vietos, tualetai;

2.1.2. tinkamų sąlygų auditorijoje (-ose) sudarymas, pvz., suteikiami ergonominiai baldai (kėdė, stalas), vieta prie stalo be kėdės, prireikus įrengiamos nuovažos ir kt.;

2.2. tvarkaraščių koregavimas judėjimo negalią turinčio studijuojančiojo kurso užsiėmimus perkeliant į studijuojančiajam patogiai pasiekiamas auditorijas;

2.3. pasiekimų vertinimo laiko pailginimas nuo 25 % iki 100 %;

2.4. poilsio pertraukėlės užsiėmimų bei pasiekimų vertinimo metu;

2.5. pasiekimų vertinimo datos perkėlimas, jei studijuojantysis negali atvykti dėl objektyvių priežasčių (pvz., blogų oro sąlygų);

2.6. paskaitų ar kitų kontaktinių užsiėmimų skaidrių ar kitos medžiagos, kuri užsiėmimo metu nėra prieinama dėl negalios, pateikimas prieš paskaitą ar kitą kontaktinį užsiėmimą naudojant Vilniaus universiteto virtualią mokymosi aplinką (toliau – VMA);

2.7. galimybė pasiekimų vertinimą atlikti nuotoliniu būdu;

2.8. galimybė naudoti alternatyvias pasiekimų vertinimo formas;

2.9. galimybė naudotis kompiuteriu ir reikiama programine įranga užsiėmimų ir pasiekimų vertinimo metu;

3. regos negalią turintiems studijuojantiems:

3.1. silpnaregiams:

3.1.1. pasiekimų vertinimo laiko pailginimas nuo 25 % iki 50 %;

3.1.2. skaidrių ir užduočių lapų pateikimas tinkamu šriftu. Įprastai rekomenduojama naudoti nuo 16 iki 18 dydžio „Verdana“ arba „Arial“ šriftą nenaudojant kursyvo („Italic“) ar pabraukimo („Underline“). Norint paryškinti tam tikrą teksto dalį (pvz., svarbią informaciją ar pavadinimus) rekomenduojama naudoti pusjuodį šriftą („Bold“);

3.1.3. paskaitų ar kitų kontaktinių užsiėmimų skaidrių ar kitos medžiagos, kuri užsiėmimo metu nėra prieinama dėl negalios, pateikimas prieš paskaitą ar kitą kontaktinį užsiėmimą naudojant VMA;

3.1.4. tinkamas apšvietimas koridoriuose ir auditorijose;

3.1.5. galimybė naudotis kompiuteriu ir reikiama programine įranga užsiėmimų ir pasiekimų vertinimo metu;

3.1.6. padalinio patalpų pritaikymas įspėjamaisiais lipdukais pažymint paviršių pokyčius, laiptus ir kt. kliūtis;

3.2. akliems:

3.2.1. pasiekimų vertinimo laiko pailginimas 50 %;

3.2.2. studijų medžiagos ir pasiekimų vertinimo užduočių pateikimas elektroniniu būdu DOC, DOCX, PPT, PPTX ar PDF formatu;

3.2.3. paskaitų ar kitų kontaktinių užsiėmimų skaidrių ar kitos medžiagos, kuri užsiėmimo metu nėra prieinama dėl negalios, pateikimas prieš paskaitą ar kitą kontaktinį užsiėmimą naudojant VMA;

3.2.4. pasiekimų vertinimas naudojant kompiuterį;

3.2.5. vaizdinės medžiagos ar ant lentos rašomos informacijos komentavimas;

3.2.6. galimybė naudotis kompiuteriu ir reikiama programine įranga;

3.2.7. galimybė pasiekimus įvertinti žodžiu;

3.2.8. padalinio patalpų pritaikymas įspėjamaisiais lipdukais pažymint paviršių pokyčius, laiptus ir kt. kliūtis;

4. klausos negalią turintiems studijuojantiems:

4.1. kurtiesiems:

4.1.1. pasiekimų vertinimo laiko pailginimas 50 %;

4.1.2. leidimas naudotis gestų vertėjo paslaugomis per paskaitas ar kitus kontaktinius užsiėmimus ir pasiekimų vertinimo metu;

4.1.3. leidimas naudotis konspektuotojų paslaugomis paskaitų ar kitų kontaktinių užsiėmimų metu;

4.1.4. galimybės paskaitų ar kitų kontaktinių užsiėmimų metu užimti tokią sėdėjimo poziciją, kad būtų galima matyti kalbančiųjų veidus;

4.2. neprigirdintiesiems:

4.2.1. pasiekimų vertinimo laiko pailginimas 25 %;

4.2.2. sąlygų naudoti FM sistemą ar kitus įrenginius, leidžiančius geriau girdėti užsiėmimų metu, sudarymas;

4.2.3. galimybės paskaitų ar kitų kontaktinių užsiėmimų metu užimti tokią sėdėjimo poziciją, kad būtų galima matyti kalbančiųjų veidus;

5. psichosocialinę negalią (autizmas, psichikos sutrikimai ir kt.) turintiems studijuojantiems:

5.1. pasiekimų vertinimo laiko pailginimas nuo 25 % iki 50 %;

5.2. galimybė pasiekimų vertinimą vykdyti pažįstamoje aplinkoje;

5.3. galimybė pasiekimų vertinimą vykdyti atskiroje patalpoje;

6. mokymosi sunkumų (disleksija, disgrafija, diskalkulija ir kt.) turintiems studijuojantiems:

6.1. pasiekimų vertinimo laiko pailginimas 25 %;

6.2. galimybė naudotis ekrano skaitymo programine įranga;

6.3. galimybė pasiekimus įvertinti žodžiu;

7. somatines ligas (cukrinis diabetas, išsėtinė sklerozė) turintiems studijuojantiems:

7.1.1. galimybė pailginti pasiekimų vertinimo laiką 25 % (nukritus cukraus lygiui) ar nutraukti pasiekimų vertinimą (ištikus priepuoliui);

7.1.2. galimybė išeiti iš auditorijos užsiėmimo ar pasiekimų vertinimo metu ir susileisti vaistų.